

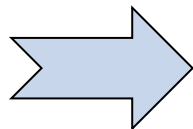
Att styra offentlig verksamhet

Att kontrollera staten

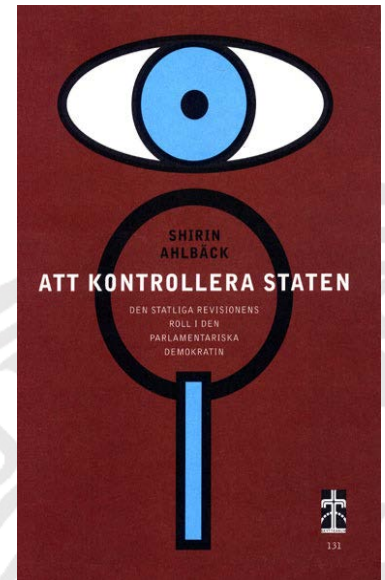
*EUs återverkningar på nordisk
demokrati*

Demokrati och deprofessionalisering

Kunskap och politik

Offentlig styrning

Disposition

- De ändrade styrningsförutsättningarna
- Styrning som politiskt problem
- Den värdeneutrala styrmodellen?

De ändrade styrnings- förutsättningarna

Governance: Ett populärt begrepp sedan 1990-talet. Har dock fått många skiftande innebörder.

Det handlar om vilka faktiska möjligheter politikerna har att styra ekonomin och samhället.

Huvudfråga: Hur har dessa förutsättningar förändrats över tid?

Från "government" till "governance" – fyra faser

1. Konsolidering av demokratin i början av 1900-talet
2. Efter andra världskriget utvecklades statens uppgifter (i västvärlden) till att bli mer allomfattande. Staten interventionistisk (till 1970-talet).
3. "Nedmonteringen" av staten (Thatcherism, Reagan) 1980-talet. Nyliberalismen (från stat till marknad). Staten sågs inte som lösningen på samhällsproblemen utan som upphovet till dem.
4. Tidigt 1990-tal och framåt: "governance" introduceras. Förutsättningarna nya, vilket ger upphov till nya frågor: Vilken typ av stat? Vilka kopplingar mellan stat, marknad och det civila samhället?

Ändrade styrningsförhållanden

Tre "skiften" för staten:

1. Uppåt – till internationella aktörer
2. Nedåt – till regioner och kommuner
3. "Utåt" – till institutioner som arbetar utanför statens direkta kontroll (NGOs och privata företag)

Styrning som politiskt problem

Hur har styrningsdiskussionen sett ut i Sverige?

- författningsrevisionen på 1970-talet
- grundlag 2010 → prop om offentlig förvaltning

Alltså: lågt intresse bland våra politiker

UPPSALA
UNIVERSITET

Införandet av *mål- och resultatstyrning*

Stor institutionell reform, som påtagligt ändrar förutsättningarna för politikens utformning.

Politikerna uppseendeväckande frånvarande. Besluten fattade efter kort diskussion i verksledningspropositionen och i en kompletteringsproposition, knappt diskuterat i riksdagsbehandlingen.

Komplex fråga där kunskapsläget präglas av osäkerhet – **tydligt utrymme för politiska överväganden**. Men politikerna lämnade "walk over".

Två styrningsdoktriner

autonomi

kontroll

Vilken doktrin är den dominerande i vår tid?

- handlar om avvägningen mellan styrbarhet och (den professionella) autonomi

"inner check"

extern granskning

Prop. 2009/10:175 *Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt*

”En väl fungerande styrning förutsätter därför kunskap om olika professioners förståelse av sin verksamhet och vilka mål och mått som är lämpliga för att stödja syftet med verksamheten. Styrningen bör i hög grad ta hänsyn till varje verksamhets specifika karaktär och utformas så att den bäst gynnar syftet med respektive verksamhet.” (s. 99)

De fundamentala avvägningarna

- Konkurrerande värderingar – vems omdöme?
- Vad vinner man, vad förlorar man?
- Vem driver utvecklingen?

Styrningsmodeller är aldrig värderingsfria